

ת"פ 10934/12/12 - מדינת ישראל נגד ראמז בן חאתם מולא, עיסאם חאג' בן סעיד

בית משפט השלום בקצרין

ת"פ 10934-12-12 מדינת ישראל נ' מולא ואח'
בפני כבוד השופט דניאל קירס

בעניין: מדינת ישראל ע"י נציגת היועץ המשפטי
לממשלה עוה"ד לני אלפורד

המאשימה

נגד

1. ראמז בן חאתם מולא
ע"י ב"כ עוה"ד חוסיין ע. זגייר
2. עיסאם חאג' בן סעיד
ע"י ב"כ עוה"ד שאדי חסן

הנאשמים

הכרעת דין

1. בכתב האישום בתיק זה נטען כי בלילה שבין יום שישי ליום שבת, בשעה 3:00 ואילך או בסמוך לכך בתאריך 23.6.2012, במורדות רמת הגולן במרכז ציר הנפט סמוך לכפר סיר א דיב ובסמוך לשטח אש קלעה ויער אודם (להלן: **שטח הצייד**), עסקו שני הנאשמים בציד דרבנים, כשהם נוסעים ברכב שטח מסוג מיצובישי פג'רו בצבע כסף מס' רישוי 50-95-066 (להלן: **הרכב**) וסורקים את שטח הצייד באמצעות זרקור. נטען, כי ברכב נהג הנאשם מס' 1 (להלן: **ראמז**). נטען, כי הרכב חנה בשטח הצייד, וכאשר הבחין ראמז ברכב הפקחים, הוא נס מן המקום במהירות ונעצר רק לאחר שהגלגל הימני של הרכב נפגע בעת המנוסה. נטען, כי במושב האחורי של הרכב נמצא נרתיק של רובה ציד ובתוכו 75 כדורים, ולרגלי המושב הקדמי ליד הנהג נמצא זרקור ותרמיל של כדור ירוי. בתא המטען של הרכב נמצאו שערות ותרמיל של כדור ירוי נוסף. נטען, כי חולצתו ומכנסיו של הנאשם 1 היו מוכתמים בדם דרבן. על-פי הנטען, הכדורים שתרמיליהם נמצאו ברכב נורו מרובה רוגר מס' 241-02859 בעל קנה סלילי השייך לנאשם 2 (להלן: **עיסאם**). עוד נטען כי בשטח הצייד במקום בו נראה הרכב חונה לפני מנוסתו נמצא דרבן - חית בר מוגנת - כרות ראש

ומנוקה מקרביו. נטען, כי לנאשמים לא היה רישיון ציד, כי אזור רמת הגולן הינו אזור אסור בצייד, וכי לנאשמים לא היה היתר למעשיהם.

2. העבירות בהן מואשמים הנאשמים בכתב האישום, כולן בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, הן: ציד חיות בר מוגנת וציד ללא רישיון, בניגוד לסעיפים 2 ו-14(ב) לחוק להגנת חיות הבר, התשט"ו-1955 (להלן: **החוק**); ציד בסינוור בניגוד לסעיפים 5(1) ו-14(ב) לאותו חוק; ציד בלילה בניגוד לתקנה 5 לתקנות להגנת חיות הבר, התשל"ו-1976; ציד ברובה עם קנה סליל בניגוד לתקנה 6(א) לתקנות וסעיף 14(א) לחוק; וציד באזור אסור (אזור מס' 12 לתוספת) בניגוד לתקנה 1 לתקנות להגנת חיות הבר (אזורים אסורים), התשל"א-1971 וסעיף 14(א) לחוק.

3. יובהר כבר בפתח הדברים, כי לפי הפסיקה, הוכחת עבירת ציד דורבנים אינה מצריכה הוכחה שהנאשמים בענייננו או מי מהם הביא למותו של הדרבן המסוים שנמצא במקום על-פי הנטען, ואינה מצריכה הוכחה שהם הביאו למותו של דרבן כלשהו. בפרשה שנדונה ב-ע"פ (נצ') 1201/05 **מדינת ישראל נ' חרב** (13.12.2005), המשיבים נמצאו בסמוך לשעה 2:00 באזור שמורת נחל מיצר, כאשר בכליהם נמצאו סכין, אולר, מקל ופנס, המשמשים לציד דורבנים. הם הואשמו בעבירות ציד חיות בר מוגנת, ציד ללא רישיון ציד, ציד באזור אסור וציד בלילה, לפי סעיפי החוק ולפי חלק מהתקנות לפיהם מואשמים הנאשמים שבענייננו. הערכאה הדיונית זיכתה את המשיבים שם, בקביעה לפיה כוונתם לצוד דורבנים לא לוותה במעשה, והעובדות שהוכחו אינן מהוות עבירה. בית המשפט המחוזי, בדעת רוב, הרשיע את המשיבים. כבוד השופט **י' כהן** הפנה ל-רע"פ 1161/04 **חאג' יחיא נ' מדינת ישראל** (21.4.2005) וסבר כי פעולות הכנה לקראת מעשי ציד כמוהם כעבירה מושלמת של צידה אסורה. כבוד השופט **א' הלמן**, אשר סברה אף היא כי יש לקבל את הערעור ולהרשיע את המשיבים, סברה כי שאלת היקף התפרשותה של עבירת הצידה אינה קלה. עם זאת, קבעה היא, כי אף בהנחה שהמשיבים עדין לא סרקו את השטח וללא קשר לשאלה האם הגיעו ליעד המדויק שבו התכוונו לבצע את הצידה, הם ממילא חרגו מגדר ההכנה ועברו להתנהגות גלויה לעין אשר חשפה את כוונתם לבצע באמצעים המתאימים את מעשה העבירה, אשר הביאה ללכידתם. לסברתה של השופטת **הלמן**, היסוד העובדתי של עבירת הצידה רחב דיו כדי להכיל פעולות גלויות המצביעות בבירור ובאופן קונקרטי על מטרתן הפסולה לפגוע בחיות בר, כאשר הן קרובות מספיק להגשמת המטרה הפסולה, ובשילוב עם קיומו של היסוד הנפשי הנדרש, מתקיימת העבירה המוגמרת.

ראו גם ע"פ (מרכז) 45128-12-10 **באזלאמיט נ' מדינת ישראל**, פס' 2 לפרק "דיון והכרעה" (15.5.2011).

4. אפנה לניתוח הראיות בענייננו.

הנאשם 1 ראמז מולא

5. בדו"ח הפעולה של פקח רשות הטבע והגנים אביעד בלסקי (ת/1), אשר העיד במשפט, נכתב:

"בלילה שבין שישי לשבת ה-23/6/12 יצאנו לפיקוח יזום במורדות הגולן.... יצאנו לדרך במטרה לתפוס צידי דורבנים. בסביבת השעה 02:30 הגעתי למרכז ציר הנפט לכפר שנקרא 'סיר א דיב',

עמוד 2

שם ירדתי מהציר לדרך עפר הפונה מזרחה ומטפסת לכון שטח אש קלעה ויער אודם... במהלך הנסיעה מזרחה הבחנתי באור זרקור סורק מזרחית אלי בש.א. קלעה באזור שנקרא 'הקוביות'. העברתי דיווח לכוחות וביקשתי את חאלד מדרום שינוע לכון מחנה קלעה ואת איימון לנוע צפונה לכון שטח אש זעורה על מנת לבצע חסימות ואני המשכתי בתנועה מזרחה לאתר וליצור מגע עם הזרקור. במהלך התנועה הבחנתי בעוד מספר פעמים באור הזרקור סורק. איתרתי שהאור היה מעט צפונה ממני ואכן בתנועה לכון 'המטרות' בשטח האש [.] ראיתי את הרכב חונה בצד דרך עפר, זיהיתי מיד שהרכב הוא פגרו ג'יפ צבע כסף, את הרכב הזה אני מחפש זמן רב ובידי היו מספר ידיעות שהוא צד בעבר בשטח הזה ואף בשטחי עמק החולה. כמו כן ידוע לי שמדובר בציידים עם נשק חם וברור היה לי שיעשו הכל על מנת שלא להתפס. בעודי מתקרב לכון הרכב הבחנתי שהוא חונה לצד השביל ומאיר עם הפנסים לכון השטח, כמו כן דלת הנהג היתה פתוחה וראיתי אדם עומד מחוץ לרכב בקדמת הרכב מול האורות ומתעסק עם שק לבן. במהלך התקרבותי החשוד זיהה אותי ורץ לכון הרכב. עקפתי את הרכב מימין וחסמתי את כוון יציאתו לשביל כי הנחתי שלא יוכל לנוע בשטח שהיה שטח סלעי קשה מאוד אך להפתעתי החשוד זינק לרכב הסתובב שמאלה על הסלעים והחל לברוח לכון דרום. הסתובבתי, דווחתי לכוחות שהרכב בורח וביקשתי את חאלד להיות בתצפית מדרום ולנסות לראות לאן נוסע הרכב על מנת לחסום ומאמין שיחסמו את שטח האש מצפון מאזור זעורה. אני המשכתי בנסיעה אחרי הג'יפ הבורח אצוין שהנהג נסע בצורה מסוכנת מאוד בתנאי שטח קשים ובמהירות רבה, אני נסעתי אחריו כשאני מתקשה להדביק אותו בגלל המהירות ובגלל האבק הרב. כעבור כמה מאות מטרים נעצר הרכב בפתאומיות הבחנתי מיד שדלת הנהג נפתחת והנהג מבצע תנועות רבות בתוך הרכב. בגלל הכרותי עם אוכלוסיית ציידים זו ועם הבריחה המסוכנת של הנהג זינקתי מהרכב שלי עם אקדח שלוף כי פחדתי שהנהג יצא עם נשקו מהרכב. השאם שישב לידי מקדימה יצא איתי וגיוורא נשאר לשמור על הרכב, ניגשתי מיד אל דלת הנהג סגרנו אותה הזדהיתי בצעקות ובתעודה שזה אביעד משמורות הטבע. מיד הבחנתי שהחשוד לבד ברכב ואינו חמוש, הורדתי מיד את האקדח שברשותי והכנסתי אותו לנרתיק. האקדח שלי לא היה דרוך. החשוד נראה לי היה מבוהל מכך שהרכב שלו נעצר, מיד הבחנתי שהגלגל הימני קדמי שלו נפגע ולכן נעצר הרכב. הודעתי לחשוד שהוא עצור ואזקתי אותו. ביקשתי ממנו תעודה מזהה והוא מסר לי ראיתי שמדובר במולא ראמז תז: 025970112....".

עוד כותב הפקח בלסקי בדו"ח כי זיהה ברכב כי יש נרתיק רובה שחור, אך אין רובה; כן צלצל הטלפון הנייד של החשוד, והפקח הנחה אותו לכבות את המכשיר ונטל אותו מהחשוד. על-פי הדו"ח, בשלב זה נסע הפקח בחזרה לנקודה בה פגש בחשוד תחילה (להלן: **הנקודה הראשונה**), שם מצא שק לבן ובתוכו שקית נילון ירוקה ריקה. סריקה נוספת של הפקח ושל פקח מתגבר בשם לואי לא הניבה ממצאים נוספים (ת' 1 ע' 4-5). לאחר מכן סרק הפקח בלסקי ברכב והנחה את הפקח המתגבר חאלד לסרוק אחריו עם פנס "במידה והשמטתי שלא ראיתי דברים" (ע' 5 ש' 27).

בחיפוש ברכב נמצאו קופסת כדורים 0.22 וינצ'סטר ובה 75 כדורים, מגבונים לחים ובקבוקי מים במושב האחורי; "עקבה טריה (עם עפר מקומי) של רגל הדומה לנעל צבאית" (ע' 6 ש' 5-6); "זרקור מאולתר שחובר עם כבל חשמל לתקע שהיה חבוי בתא משענת היד" (שם, ש' 9). כן כתב הפקח בדו"ח: "הבחנתי לפתע בתרמיל 0.22 ירוי מונח על הכסא שליד הנהג ומתחתיו חור בריפוד הרכב, הרמתי את התרמיל לאחר צילום והרחתי אותו, נדף ממנו עדיין ריח

אבק שריפה טרי" (שם, ש' 10-13).

כן נמצא ברכב "שק לבן זהה לשק שאספתי מהשטח" (ע' 7 ש' 17). אימן הסב את תשומת לב הפקח לכך שלחשוד דם על ידיו ועל מכנסיו (ש' 24-27). נמצא תרמיל נוסף (ע' 8 ש' 7-8). לקראת סוף חקירתו של ראמז, אשר שמר על זכות השתיקה, רידאן מסר לפקח כי במקום (בנקודה הראשונה) נמצא דורבן שחוט (ע' 8 ש' 12-13). הפקח נסע לשם עם ראמז ונכח כי הדרבן - דרבן כרות ראש שבטנו נקיה וכל תכולתה שפוכה בחוץ - נמצא כ-10 מ' מהמקום בו היה מונח השק ובו עמדו ראמז והרכב (ע' 9 ש' 20-25).

6. הראיות הנזכרות בדו"ח הפקח בלסקי צולמו בעת החיפוש. חוות דעת מדעית שהוגשה קבעה כי דגימות שנלקחו מאזור הכיסים האחוריים, מאזור התחתון האחורי של רגל שמאל ומכיס שמאל קדמי של מכנסיו של ראמז כללו די. אן. איי. של דרבן (כאשר באזור האחרון נמצא גם די. אן. איי. של אדם) (ת/30).

7. ראמז מאשר כי הוא זה אשר נעצר ברכב (פרוטוקול 10.2.2015 ע' 111 ש' 19). הוא העיד בבית המשפט כי הוא לא עסק במקום בציד דרבנים, אלא היה במקום עם אישה, ולא סיפר על כך מטעמים של כבוד בעדה הדרוזית. אני דוחה עדות זו, ואנמק.

8. ראמז נתפס עם די. אן. איי. של דרבן בכתמים החשודים כדם על מכנסיו. ראמז טען כי הדם הגיע למכנסיו כי היה דם על ידיהם והם נגעו בו (ע' 113 ש' 16-18), אך אני דוחה טענה זו. ראמז העיד "הם לקחו את המכנס ואמרו אחר כך שיש כתמי דם. הם עשו עלי חיפוש והיה להם על הידיים דם. יכול להיות שאחד נפצע ביד" (ע' 115 ש' 30). אני דוחה עדות זו. ראשית, מדובר בגרסה כבושה. כאשר ראמז נשאל בחקירה בשטח "ממה הדם על המכנסיים שלך ועל הידיים שהיה לפני שניגבת", הוא לא השיב כי מדובר בדם מידי הפקחים אלא - "שומר על זכות השתיקה" (ת/4, עליו סרב ראמז לחתום, ב-ע' 2 ש' 22-24; בענייננו שני הנאשמים העידו, ובענין קבילות הודעת עד למרות סירוב לחתום נוכח עדות המוכיחה את נכונות ההודעה ראו ע"פ 728/84 חרמון נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(3) 617, 620 (1987)).

עולה בנוסף מ-ת/4 כי תחילה נשאל ראמז לגבי הדם כאמור, ורק לאחר רישום 4 שאלות ותשובות נוספות, רשום "החשוד הלך לחרבן - החליף בגדים ומסר לידי את בגדיו שמכותמים [כך] בדם 03:34".

זאת ועוד. עדותו של הפקח בלסקי אינה היחידה בענין הדם: הפקח אימן גוטאני, הגיש בעדותו דו"ח הפעולה שהוא כתב (ת/22), בו רשם "... דיברתי עם החשוד ראמז מולא וראיתי על הידיים שלו כתמי דם שאלתי אותו מה זה הדם שיש על הידיים שלכא [כך]. התחיל לנקות את הידיים בחולצא שלו ואז הסתקלתי על הבגדים של ראמז ראיתי דם על המכנסים שלו קראתי לאביעד צלם את המכנסים של ראמז מולא..." (ע' 2 ש' 17-22; ראו גם עדותו ביום 14.9.2014 ע' 51 ש' 21-22; תמונה בעמוד יב3 ל-ת/2).

ממילא סברתו הכבושה של ראמז לפיה אולי אחד הפקחים נפצע ביד אינה סבירה כלל, שכן הדם הרלוונטי שנמצא על מכנסיו הוא דם דרבן. ודוק: כפי שמפורט לעיל, חקירתו של ראמז בענין הדם על מכנסיו נערכה **לפני**

שנמצא הדרבן כרות הראש בידי אחד מהפקחים, כ-10 מ' מהמקום בו עמד ראמו קודם לכן.

9. כאמור, הפקח בלסקי הגיע אל ראמו בעקבות סריקה בזרקור בשטח. הפקח בלסקי דיווח כאמור כי הוא המשיך לזהות הבזקי זרקור במהלך חברתו אל הרכב שלידו עמד ראמו. סנגורו של עיסאם ביקש מהפקח בלסקי בחקירתו הנגדית "תאשר לי כי לא ראית רכבים נוספים או אורות פרט לנאשם?"¹ ומר בלסקי אישר "לא ראיתי" (פרוטוקול 14.9.2014 ע' 21 ש' 2-3; ראו עדות דומה של גיורא גיסס פרוטוקול 14.9.2014 ע' 28 ש' 8-9). גם אם אניח את האפשרות ההיפותטית שאנשים נוספים סרקו בזרקור באותו אזור בשטח אש בליל שבת באמצע הלילה, הרי בסופו של דבר לא זו בלבד שנתפס ברכב בו נהג ראמו זרקור; זרקור זה היה מחובר לשקע כוח בתוך הרכב (דף תמונות י"ב6, י"ב7). בבית המשפט ראמו אף לא ראה לנכון להכחיש שהיה זרקור ברכב (ראמו, אשר שמר על זכות השתיקה בשלב החקירה, טען בבית המשפט לגרסה כבושה לפיה קיבל את הרכב ליומיים בלבד מבני דודיו ו"אני לא יודע מה היה לי בג'יפ" - פרוטוקול 10.2.2015 ע' 112 ש' 6-8, ע' 113 ש' 10).

10. בריחתו של ראמו בשטח אש באמצע הלילה בליל שבת ומציאת די.אן.איי. של דרבן על מכנסיו וזרקור המחובר למקור כוח ברכב, די בהן, לאור הפסיקה הנזכרת לעיל, כדי לקבוע כי הוכח מעבר לספק סביר כי ראמו השלים עבירת צייד דרבנים. מדובר בפסיפס של ראיות נסיבתיות שדי בו כדי להוכיח את עבירת הצייד, גם בהעדר מציאת כלי להמתת דרבן ברכב (אלא "רק" תרמילים של כדורים ירויים, כדורים ונרתיק לרובה). מדובר בפסיפס אשר אינו מותיר ספק סביר, הגם שלא נעשה ניסיון ליטול טביעות אצבע מחפצים בזירה, והגם שלא בוצעו בדיקות לגויית הדרבן שהיה בהן כדי להוכיח אם נורה או שמא מת בנסיבות אחרות, כפי שטענה הסנגוריה. אטעים, כי ב-די.אן.איי. של דרבן בכתמים החשודים כדם על מכנסיו של ראמו בהתווסף לראיות הנוספות האחרות שנתחו לעיל, די להרשעתו בעבירת צייד דרבנות גם לפי הדעה של השופטת **הלמן** בענין **חרב**, שכן הוא מהווה ראיה עוצמתית לכך שמעשי הצייד ממילא עברו את שלב ההכנה.

11. אך בכל אלה לא מתמצות הראיות המרשיעות בקשר לראמו. כזכור, הפקח בלסקי פגש בראמו עת עמד ליד הרכב בנקודה הראשונה והתעסק בשק לבן. רידאן, אשר נשלח ממקום מעצרו של ראמו לאחר המרדף אל הנקודה הראשונה בידי הפקח בלסקי, העיד כי הוא מצא בסמיכות אליה דרבן כרות ראש. כאשר נשאל כיצד הוא מכיר את השטח, העיד כי הוא מכיר את השטח מצוין וכי הפקח בלסקי סימן לו בדיוק לאן להגיע; הוא אף הוסיף שזיהה בנקודה עקבות סימני צמיגים (פרוטוקול 14.9.2014 ע' 37 ש' 32 - ע' 38 ש' 2). גם אם אתעלם מעדות זו בענין התמצאותו של רידאן, הפקח בלסקי העיד כי כאשר הוא חבר אל רידאן לאחר הדיווח על מציאת הדרבן, הדרבן אכן נמצא כ-10 מ' מהמקום שבו עמד רכבו של ראמו (פרוטוקול 14.9.2014 ע' 18 ש' 10-11), כאשר השק הלבן בו התעסק לפני הבריחה עדיין שכב במקום (ת/1 ע' 9 החל משורה 20; ראו גם עדותו בפרוטוקול 14.9.2014 ע' 16 ש' 14-20). הדרבן כרות הראש אינו, כאמור, ראיה נדרשת להרשעה בעבירת הצייד, ודי בראיות מלבדה שנתחו לעיל כדי להרשיע את ראמו בעבירת ציד. ברי, עם זאת, כי גויית הדרבן מהווה ראיה נוספת וחזקה מאד לכך שראמו עסק בצייד דרבנים. גם אם אתעלם מעדות הפקח בלסקי לפיה הוא מעולם לא ראה חיה טורפת דרבן באופן זה, של כריתה מלאה של הראש וריקון חלל הבטן, האפשרות בכלל נסיבות הענין כפי שפורטו לעיל שמדובר בדרבן שנטרף על ידי חיה כ-10 מ' בלבד מהנקודה הראשונה שבה התעסק ראמו בשק ליד הרכב, עם זרקור ברכב ודם דרבן על מכנסיו, אינה אלא אפשרות היפותטית שאינה מעלה ספק סביר.

12. כאן המקום להתייחס לטענת הסנגוריה לפיה דם הדרבן במכנסיו של ראמז יכול להוכיח אך עבירת החזקת חיית בר, שלא נטענה בכתב האישום, אך לא עבירת צייד. בפרשה זו לא נתפס ראמז, למשל, מחלק בשר דרבן מדוכן בשוק - נסיבות שבהן אם נתפס עם דם על מכנסיו היה מתאים להאשימו בהחזקת חיית בר מוגנת ולאו בהכרח בצייד; ראמז זוהה באמצע הלילה בליל שבת סורק בזרקור בשטח אש, מתעסק בשק בנקודה בה נמצאה בטווח של כ-10 מ' דרבן כרות ראש. בנסיבות אלה, דם הדרבנים הוא בהחלט ראיה לצייד.

13. עוד אוסיף, כי גם כאשר לא נמצא רובה ברכב, הרי נוכח הברחה, הזרקור, ו-די.אן. איי. של דרבן על מכנסיו, יש בתרמילים של כדורים ירויים (בחוות דעתו של מר גיל הוכרמן, ראש מעבדת נשק במטה הארצי של משטרת ישראל מיום 24.10.2012 (ת/27) נקבע כי שני התרמילים נורו מרובה רוגר), יש בכדורים ובנרתיק לרובה, כדי להוות ראיות נסיבתיות חזקות לעיסוק בצייד.

14. כאמור, ראמז טען בגרסתו הכבושה בבית המשפט כי הוא קיבל את הרכב ליומיים בלבד, ומטעם ההגנה העיד מר יוסף מולא, אשר העיד כי הרכב שלו, וכי הוא היה במטווחים מספר פעמים עם הנאשם 2 עיסאם (פרוטוקול 10.2.2015 ע' 131 ש' 10-19, ע' 133 ש' 1-11). כאשר הנאשם 2 עיסאם נשאל בעדותו בבית המשפט "יש שני תרמילים שלפי תוצאות מעבדה נורו מהרובה שלך שנמצאו ברכב של רמאז...", השיב

"אני לא זוכר עם עליתי עם הרכב הזה במטווחים בקיסריה שהייתי מתאמן... תרמילים אנחנו תמיד אוספים ולא משאירים בשטח. אפילו לקחתי את הילדים שלי פעם אחת ולקחו תרמילים ושיחקו בהם....יכול להיות שיצאנו מקיסריה לכיוון הבית זה נפל ברכב" (פרוטוקול 10.2.2015 ע' 122 ש' 7-16).

הנני דוחה עדות זו של עיסאם, שממילא נטענה כאפשרות תיאורטית בלבד. שכן, זו עדות כבושה, לאחר שעיסאם השיב בשלב החקירה לשאלה האם ייתכן שהתרמיל נורה מנשקו "לא עונה לך" (ת/13 ע' 4 ש' 40-43). ההסבר שמציע עיסאם לכבישת הגרסה בענין זה, לפיה "לא זכרתי אז" (קרי - חודשים אחדים לאחר האירוע, אך כ-4 שנים לפני הגרסה הכבושה בבית המשפט שבה הוא כביכול כן זוכר), והיה בטרומה של צעקות (פרוטוקול 10.2.2015 ע' 123 ש' 29-30), אינו מקובל עלי כהסבר סביר לכבישתה.

אוסף ואצין, כי עדותו של הפקח בלסקי לפיה מאחד מן התרמילים שנמצא ברכב נדף ריח של אבק שריפה טרי, פועלת אף היא, לבדה, להסרת ספק סביר שמא התרמיל נורה לפני שהרכב הגיע לשטח (וזאת אף אם אניח - ואינני מניח - שעיסאם היה ברכב זה באותו יום ששי בסיום מטווח, שעות רבות לפני כן - ראו פרוטוקול 10.2.2015 ע' 123 ש' 20). יצוין לענין זה, כי סנגורו של ראמז לא עימת את הפקח בלסקי בענין מידת ה"טריות" של ריח אבק השריפה, ואילו עושה רושם שסנגורו של עיסאם נמנע במתכוון מלשאל באותה נקודה: הוא שאל את הפקח בלסקי האם הריח גם את התרמיל **השני** שנמצא ברכב - והפקח לא הריח את התרמיל השני - וקיבל את אישור הפקח בלסקי **ששני** התרמילים לא בהכרח נורו באותו לילה (פרוטוקול 14.9.2014 ע' 23 ש' 16-25); אך סנגור זה נמנע מלשאל האם התרמיל **שאותו כן הריח** נורה בהכרח באותו לילה.

15. היסוד העובדתי בענייננו בדבר העדר רשיון ציד הוא יסוד שלילי: "... די בדרך כלל בכך, שהנאשם לא הציג היתר - או לא טען לקיומו כאשר נתבקש לעשות כן - בעת שהוחשד בכך שאין בידו ההיתר הדרוש, כדי שהתביעה תצא ידי חובת הראיה בהקשר זה; ובאם לא תובא ראיה נוספת לסתור - תהפוך זו לראיה מספקת לביסוס הרשעה (יעקב קדמי **על הראיות** חלק רביעי 1708 (מהדורה משולבת ומעודכנת 2009); ראו והשוו ע"פ (נצ') 1432/03 **עוואדה לבנין בע"מ נ' מע"מ נצרת**, פ"מ תשס"ג(2) 817, 825 (2004); רע"פ 7863/04 **עוואדה לבנין בע"מ נ' מדינת ישראל** (27.9.2004); מ"ח 7122/04 **עוואדה לבנין בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 4 (19.8.2004)). בענייננו, המאשימה לא הסתפקה בהעדר הטענה בענין קיום רשיון בידי הנאשמים, אלא הגישה תעודת עובד ציבור בו הוצהר כי לאף אחד מהנאשמים לא היה במועד העבירות הנטענות רשיון ציד (ת/37).

16. דורבן הוא חיית בר מוגנת (ראו רע"פ 7366/13 **חטיב נ' מדינת ישראל**, פס' 2 (4.11.2013); "חיית בר" - יונק, עוף, זוחל או דו-חיים, או כל חלק ממנו, או תולדה שלו, שמקורו בשטח המדינה או מחוצה לו, שאין טבעו לחיות במחיצתו של אדם"; "מזיק" - חיית בר ששר החקלאות הכריז עליה שהיא מזיק"; "ציד" - חיית בר ששר החקלאות הכריז עליה שהיא ציד"; "חיית בר מטופחת" - מין, תת מין או זן של חיית בר, שטופח או פותח לצרכי גידולו בשביה למטרות מסחר, והוכרז על ידי שר החקלאות ככזה"; ו-"חיית בר מוגנת" - חיית בר שאינה ציד, מזיק או חיית בר מטופחת" - ראו סעיף 1 לחוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955).

17. לאור כל האמור לעיל, הוכח מעבר לספק סביר כי ראמז עבר עבירת ציד חיית בר מוגנת בניגוד לסעיפים 2 ו-14(ב) לחוק להגנת חיית הבר. מאחר והזרקור נמנה עם ציוד הצייד שברשותו, ולאור הגדרת הצייד בפסיקה שנותחה לעיל, אשר אינה מחייבת תפיסת החשוד ברגע ביצוע פעולת הצייד כלפי החיה, הנני קובע כי הוכחה גם עבירת ציד בסנזור באורות בניגוד לסעיפים 5(1) ו-14(ב) לחוק. אין מחלוקת ששעת האירוע הנטען היתה שעת לילה, וראמז לא טען כי הוא מחזיק בהיתרים וההסכמה הנדרשים לציד בלילה של חיה שאינה ברווז בר, לפי תקנה 5 לתקנות להגנת חיית הבר, התשל"ו-1976. על כן עבר הוא גם עבירת ציד בלילה (ראו סעיף 14(א) לחוק המפנה לסעיף 16(3) לחוק, מכוחו הותקנו התקנות). תצלום האוויר ב-ת/6 וכן מיקומו במפת ישראל כמופיע בפינה השמאלית העליונה של מוצג זה, מראה כי איזור האירוע מצוי, כנטען, בתחומי אזור אסור מס' 12 בתוספת לתקנות להגנת חיית הבר (אזורים אסורים), התשל"א-1971.

18. המסקנה העולה מהאמור לעיל היא, כי הוכח מעבר לספק סביר כי הנאשם 1 ראמז מולא ביצע את העבירות המיוחסות לו; זאת, למעט ציד ברובה עם קנה סלילי לפי תקנה 6(א) לתקנות להגנת חיית הבר, שכן המאשימה אמנם הגישה את רובה הרוגר אך לא הביאה ראיות להסרת ספק סביר שמא הוא רובה בעל קנה סלילי.

הנאשם 2 עיסאם חאג'

19. לאחר הלילה שבו נתפסו ברכב, בחזקת ראמז, כדורים ותרמילים של כדורים ירויים בקוטר 0.22 - ללא רובה - ונתפס הטלפון הנייד של ראמז, נעשה חיפוש בנתוני התקשורת של הטלפון, והצלבת פרטיו של בעל מנוי שהיה בקשר עם המנוי של ראמז בליל האירוע - עיסאם חאג' שמו - עם נתוני רישוי נשק במשרד הפנים, העלתה כי למר ח'אג רשיון המתאים למה שנמצא ברכב וסוג התרמילים (עדותו של ממונה חקירות ברשות הטבע והגנים ליעד לינג, פרוטוקול

14.9.2014 ע' 33 ש' 18-23).

20. עיסאם נחקר, ונתפסו הרובים אותם הוא מחזיק ברשיון. לימים נקבע בחוות הדעת המומחה מטעם משטרת ישראל כי שני התרמילים של כדורים ירויים שנמצאו ברכב נורו מרובה רוגר מס' 241-02859 (ת/27), שהוא אחד מהרובים שנתפס אצל עיסאם במסגרת החיפוש אצלו (ראו ת/11 פס' 16; ת/26 סע' ה(2) ו-ה(4)).

21. כפי שכבר צוין, בשלב החקירה, תשובתו של עיסאם לשאלה אם התרמילים שנמצאו ברכב יכולים להיות מרובה הרוגר שלו היתה "לא עונה לך". בתשובה אחרת בחקירה, כך מסתבר בדיעבד לאור ממצאי חוות הדעת המשטרתית הנזכרת, כבר קשר עצמו עיסאם לתרמילים שנמצאו ברכב. עיסאם נשאל באחת מחקירותיו לפני המשפט "בחקירתך הכחשת כי הרובה הועבר אני מדבר על רובה הרוגר לידי אדם אחר ולדברך רק אתה משתמש ברובה זה, האם אני מדייק?" ועיסאם השיב: "**רק אני**" (ת/15, עליו סירב עיסאם לחתום ואשר הוגשה באמצעות עורכה, ממונה החקירות ליעד לינג שהעיד במשפט, ע' 2 ש' 28-31).

22. כאמור, לא זו בלבד שהתרמילים נורו מרובה הרוגר של עיסאם; מנוי הטלפון של עיסאם, שאת מספרו הוא מסר בחקירתו (057-8141457, ראו ת/13 ע' 1, שאף עליה סירב עיסאם לחתום ואשר הוגש בידי ליעד לינג, בכותרת), היה בקשר עם מנוי הטלפון שנתפס מידי ראמז מספר פעמים באותו ערב. בשלב החקירה, כאשר נשאל מדוע שוחח עם ראמז בטלפון באותו ערב, השיב כי הוא לא זוכר אך ייתכן והדבר קשור בכספים (ת/13 ע' 3 ש' 34). עם זאת, כאשר נשאל איך יסביר את רצף השיחות במכשיר שלו לראמז מולא בשעות מאוחרות בלילה של 22-23/6 כבר ענה עיסאם "פה אני עונה, אני לא רוצה להפיל את עצמי בדבר שונה לא קשור." (שם, ש' 34-37). בפירוט הכבוש אשר הציע עיסאם בעדותו בבית המשפט, הוא רק הרע את מצבו הראייתי בענין זה. לפי הפירוט הכבוש, עיסאם היה בחתונה ביום האירוע. זאת, **עד השעה 21:00**. ראמז התקשר אליו בענין הכסף שהוא רוצה ממנו, אך עיסאם הסביר לו "אני לא יכול לדבר איתך אני בחתונה". לאחר שעיסאם חזר מהחתונה, כך טוען הוא היום, הוא הלך לישון (פרוטוקול 10.2.2015 ע' 121 ש' 16-21).

עינינו הרואות כי עיסאם העיד כי השיחות עם ראמז התנהלו בעת שהיה בחתונה, אותה עזב בשעה 21:00 (במקום אחר, "עד **שמונה תשע** בערב" - ע' 129 ש' 23). דא עקא, הראיות מראות כי רוב רובן של השיחות בין השניים התנהלו באותו לילה **לאחר** השעה 21:00. לשעות הרשומות בפלט השיחות (ת/9), שהם שעות GMT, יש להוסיף 3 שעות על מנת להגיע לשעה שהיתה בישראל בעת השיחה (ראו ת/36). לפיכך, השיחות הנכנסות מהטלפון של עיסאם לטלפון של ראמז נערכו בשעה 20:46 (3 + 17:46), 21:39 (3 + 18:39) ו-23:20 (3 + 20:20), והשיחות היוצאות מהטלפון של ראמז לטלפון של עיסאם נערכו בשעה 20:53 (3 + 17:53), 22:10 (3 + 19:10), 22:28 (3 + 19:28), 22:51 (3 + 19:51), 23:17 (3 + 20:17), 23:18 (3 + 20:18) ו-23:26 (3 + 20:26).

לכך יש להוסיף, כי עינינו הרואות כי השיחה המוקדמת ביותר שהתנהלה באותו ערב בין המנויים לא היתה שיחה בה התקשר ראמז לעיסאם כדי לדרוש את כספו, כעדותו הכבושה של עיסאם בבית המשפט, אלא ההיפך - שיחה של עיסאם אל ראמז בשעה 20:46.

עדוּתה של אשתו של עיסאם פגעה עוד יותר בגרסתו החדשה של עיסאם לפיה השיחות עם ראמז היו בזמן החתונה. היא העידה כי היא ועיסאם היו בחתונה "פלס מינוס עד **שבע שמונה**", והעידה כי לאחר החתונה "עיסאם נכנס למקלחת היה גמור היה עייף.... חזר הביתה התקלח ונכנס לישון" (ע' 134 ש' 28 - 135 ש' 2).

23. כאן המקום לציין את טענתו של עיסאם לפיה ביקש מהחוקרים, עת נתפס רובה הרוגר, לנסוע למטווח ולהפיק תרמילים מירי בנוכחותו. טענה זו אינה מופיעה בהודעה הכתובה של עיסאם ביום הראשון בו נחקר, וממונה החקירות ליעד לינג העיד כי בקשה כזו בעת החיפוש לא היתה ולא נבראה (פרוטוקול 13.1.2015 ע' 73 ש' 10-7; ת' 15 ע' 2 ש' 37-39). צודק מר לינג שממילא אין לענין זה רלוונטיות. אבאר.

ככל שטענתו של עיסאם היא שהתרמילים אינם מתאימים לנשקו, לא נדרשת הבדיקה במטווח בזמן אמת, שכן הרובה נמצא והוגש כראיה בתיק, אלא שההגנה לא ביקשה לערוך בדיקה נגדית של התרמילים שלטענת המאשימה מתאימים לנשק זה.

אם טענתו של עיסאם היא שהתרמילים אמנם מתאימים לנשקו אך הופקו לאחר שנתפס ממנו, הרי הנסיעה למטווח "בזמן אמת" והפקת תרמילים נוספים ממילא לא היתה מסייעת לו. שכן, לפי תיזה מרחיקה לכת שכזו, נסיעה למטווח "בזמן אמת" היתה מניבה מצב שבו יעמדו בפנינו, בנוסף לתרמילים מושא חוות הדעת של המאשימה, התרמילים הנוספים שהופקו במטווח; אולם גם תרמילים אלה וגם תרמילים אלה היו מתאימים לנשקו של עיסאם, כך שאין רבותא לביצוע ירי במטווח בזמן אמת.

הנסיבות היחידות שבהן נסיעה למטווח "בזמן אמת" היו צפויות לסייע להגנתו של עיסאם הן נסיבות שבהן הפקחים או המומחה היו מפברקים ראיות באמצעות החלפת חלקים פנימיים בנשק לאחר שנתפס, יורים כדורים ועורכים חוות דעת בהתאם. לא נטענה טענה מרחיקת לכת שכזו, אולם אף אם היתה נטענת, אין בה הגיון רב: שהרי מרגע תפסת הרובה של עיסאם, גם אם מאן דהוא היה חפץ בפברוק ראיות בדמות התאמה בין תרמילים בין הרובה, לא היה כל צורך, לשם כך, בהחלפת חלקים פנימיים, ודי היה בירי כדורים מהנשק של עיסאם כפי שהוא, ועריכת חוות דעת הקובעת התאמה בין התרמילים החדשים לבין הרובה, מבלי להחליף חלקים פנימיים ברובה.

לסיכום הנקודה: אני דוחה את גרסתו הכבושה של עיסאם, המוצאת ביטוי בחקירה לראשונה חודשים לאחר החיפוש, לפיה הוא ביקש ללכת למטווח "בזמן אמת" בזמן תפסת הנשק; וממילא, בבקשה כזו, אף אילו היתה מתבקשת, אין רבותא ראייתית בענייננו.

24. לסיכום, הראיות הנסיבתיות בענייננו בקשר לעיסאם - תרמילים מנשקו, לרבות תרמיל עם ריח של אבק שריפה טרי, ברכב שבו ביצע ראמז ציד דורבנים (זרקור, בריחה, די.אן.איי. של דרבן, דרבן כרות ראש סמוך לנקודה הראשונה בה עמדו ראמז והרכב), שיחות הטלפון הרבות בין ראמז לבין עיסאם (כאשר גרסתו הכבושה בענין שיחות אלה הופרכה), בנוסף לאמרתו בחקירה לפיה רק הוא משתמש ברובה זה, מגבשים פסיפס אשר אינו מותיר ספק סביר שעיסאם נכח ברכב והשתתף עם ראמז בציד דורבנים, הגם שעיסאם עצמו לא נתפס בעת תפסת ראמז והרכב.

25. הראיות שעליהן הנני מסתמך בענין הסרת ספק סביר בקשר לעיסאם הן אך הראיות שנותחו לעיל. המאשימה הפנתה לטביעת נעל נטענת ברכב. כאמור, הפקח בלסקי רשם בדו"ח האירוע שערך כי מצא "עקבה טריה (עם עפר מקומי) של רגל הדומה לנעל צבאית". בעדותו הבהיר הפקח בלסקי כי מדובר באבק "כמו פודרה" (פרוטוקול 14.9.2014 ע' 8 ש' 21). אין מחלוקת על כך שעיסאם הוא איש קבע בצה"ל. הפקח בלסקי אינו מתיימר להיות מומחה לעקבות נעליים (ע' 25 ש' 29-30). הפקח לא לקח את השטיח עם העקבה כמוצג (שם, ע' 20-21), אך הוא כן צילם אותה (תמונות בע' יב' 5 ב-ת/2). עדותו של מר בלסקי בענין הדמיון לנעל צבאית היא עדות סברה, והסברה - המסקנה - אליה הגיע, אינה קבילה כראיה להוכחת תוכן הסברה (הוכחה שאכן מדובר בעקבה של נעל צבאית). לא הוגשה חוות דעת של מומחה לעקבות נעלים (לסוגיית טביעת נעלים ראו ע"פ 1620/10 **מצגורה נ' מדינת ישראל** (3.12.2013)). טביעת הנעל אינה נמנית על הראיות המובילות להרשעת הנאשמים.

26. לאחר דברים אלה - שיש בהם כאמור די כדי להביא להרשעת שני הנאשמים, אתייחס לראיה נוספת, אשר הניבה מחלוקת לא קטנה בין הצדדים. מדובר בסרטון וידיאו שנתפס בתוך הטלפון הנייד של ראמז שנתפס בעת האירוע, בו רואים רובה עליו מותקן טלסקופ מכוון אל ראשו של דרבן מטווח קצר מאד (מספר סנטימטרים בלבד), נשמע קול "קליק", מוסג הרובה, וידי אדם אחר אשר החזיק את הדרבן כורת את ראש הדרבן עם סכין (קובץ IMG_0961 ב-ת/10). המאשימה הביאה עדויות לפיהן כאשר החוקרים הגיעו לביתו של עיסאם כדי לערוך חיפוש, רובה הרוגר שלו (ורובה נוסף אותו הוא מחזיק ברישיון) לא נמצאו בכספת בביתו, אלא עיסאם סיפר שכלי הנשק נמצאים בבית הוריו; עיסאם ערך שיחת טלפון; וכלי הנשק הובאו לביתו על ידי אחיו רק בחלוף כ-40 דקות, למרות שהמרחק לבית הוריו אינו גדול מ-5 דקות, וניכר היה בו כי הוחלפו ברובה הרוגר המדפסים והורד טלסקופ לפני זמן קצר מאד (פרוטוקול 14.9.2014 ע' 24-32; 13.1.2015 ש' 75-79; 89). הסנגוריה טענה כי לא הוכח כיצד הגיע הסרטון לטלפון של ראמז, כי לא הוכח שהסרטון הגיע אל ראמז עקב שיתוף קבצים, באמצעות אחת מן הטכנולוגיות הרבות העומדות כיום לרשות משתמשי טלפון נייד; כי לא מזהה אף אחד מהנאשמים בסרטון; כי הרובה בסרטון שונה מזה של עיסאם (פרוטוקול 13.1.2015 ע' 64-62); כי בעת החיפוש בביתו של עיסאם הרובים היו אצל הוריו כי הוא שוהה בצבא במהלך השבוע ואין לו סורגים בחלונות ביתו כנדרש ממי שמחזיק נשק בית; וכי אין בסיס מקצועי לעדויות לפיהן בוצע שינוי לרובהו של עיסאם זמן קצר לפני שנמסר לחוקרים (אעיר בענין זה, שרוברט קסטל, ממונה אכיפה מחוז צפון שהעיד ששימש מדריך ירי וצלפים במשטרת ישראל, כתב דוקטורט בתחום הנשק ומונה לאחרונה כקב"ט הארצי של רשות הטבע והגנים, העיד על בסיס הדו"ח שלו כי העדרה של כוונת אחורית על רובה הרוגר של עיסאם היווה אחד הנתונים אשר שכנעו אותו כי טלסקופ או כוונת השלכה הורדו מהנשק לאחרונה (ת/32 ע' 2 ש' 32-34; פרוטוקול 13.1.2015 ע' 92 ש' 21; אולם כאשר בית המשפט הצביע על כוונת אחורית מתקפלת שעל הרובה אישר העד שהוא לא שם לב לקיומה של הכוונת (פרוטוקול 13.1.2015 ע' 93 ש' 5-6; יצוין בהקשר זה, בנוסף, כי חוקרת המצ"ח דאז אורית גליקו אשר רשמה בדו"ח שלה בענין סימנים טריים על הנשק אישרה בחקירה נגדית שהיא לא מבינה בנשק (פרוטוקול 10.2.2015 ע' 103-99); גם ממונה על חקירות ליעד לינג אישר בחקירה נגדית שהוא לא בר סמכה בענין סימני ההברגה - פרוטוקול 13.1.2015 ע' 68 ש' 18-23)).

לאור כל יתר הראיות אותן ניתחתי לעיל, אני ממילא לא רואה בסרטון ראיה מכרעת. גם אם אניח, כגרסת הסנגורים, שאין לייחס סרטון זה לאירוע הצייד הנטען בכתב האישום, די בראיות האחרות כדי להרשיע את הנאשמים. אוסיף, בבחינת למעלה מן הצורך בלבד, כי בעיני, הסרטון אכן מוסיף משקל ראייתי נסיבתי נגד שני הנאשמים. במה דברים אמורים. ב-ת/36 כותב חוקר מחשבים מיומן בימ"ר חוף כי בקשר לסרטונים ניתן לראות את הזמן לפי זמן

ישראל. התאריך והשעה של הסרטון הנזכר הוא בליל האירוע: "23:12 22/06/12". בין אם הדרבן כרות הראש הוא אותו דרבן כרות הראש שנמצא בידי הפקחים, בין אם לאו; בין אם מדובר באותו רובה בין אם לאו (שכן אין ספק סביר כאמור לעיל שלמצער רובהו של עיסאם היה ברכב), ואף אם האנשים המופיעים בסרטון אינם הנאשמים, העובדה שסרטון זה הוקלט בטלפון של ראמז או לחלופין רק הועבר אל הטלפון של ראמז בשעה 23:12 בליל האירוע, בוודאי אינו גורע מהראיות האחרות המצביעות על כך שבשעות אלה עסקו ראמז ועיסאם, לבדם או עם אחרים, בציד דורבנים.

27. לאור כל האמור לעיל, הנני קובע כי הוכח מעבר לספק סביר כי גם עיסאם עבר את העבירות שעבר ראמז, בצוותא עמו (סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1979).

28. הנני מרשיע את שני הנאשמים בעבירות כדלקמן, שבוצעו בצוותא (סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977):

א. ציד חיית בר מוגנת ללא רישיון, בניגוד לסעיפים 2 ו-14(ב) לחוק הגנת חיית הבר, התשט"ו-1955 (להלן: **החוק**);

ב. ציד בסינוור בניגוד לסעיפים 5(1) ו-14(ב) לאותו חוק;

ג. ציד בלילה בניגוד לתקנה 5 לתקנות להגנת חיית הבר, התשל"ו-1976;

ד. ציד באזור אסור (אזור מס' 12 לתוספת) בניגוד לתקנה 1 לתקנות הגנת חיית הבר (אזורים אסורים), התשל"א-1971 וסעיף 14(א) לחוק.

ניתן היום, כו אלול התשע"ה, 10 ספטמבר 2015

דניאל קירס, שופט